

Input // output

Tijdsvoorkeuren

Aan de hand van empirisch onderzoek met gegevens over 11.907 Zweedse kinderen over de periode 1953–2005 concluderen Golsteyn *et al.* dat tijdsvoorkeuren sterk gecorreleerd zijn met sociaal-economische uitkomsten op latere leeftijd. De tijdsvoorkeur wordt gegeven als de hoogte van de discontovoet, ofwel in hoeverre mensen bereid zijn huidige baten op te offeren voor toekomstige baten. Kinderen met een hogere discontovoet presteren gemiddeld slechter op de lagere en middelbare school, en volgen minder lang onderwijs. Er worden ook correlaties gevonden tussen de discontovoet en res-

pectievelijk het inkomen, de kans om werkloos te raken, de kans om vroeger te overlijden en overgewicht. Verder blijkt dat de tijdsvoorkeur voor mannen een betere voorspeller van sociaal-economische uitkomsten is dan die voor vrouwen. De resultaten impliceren dat het sturen van de tijdsvoorkeuren van kinderen in de gewenste richting kan leiden tot baten op de lange termijn.

Golsteyn, B.H.H, H. Grönqvist en L. Lindahl (2013) Time preferences and lifetime outcomes. *GSBE Research Memorandum*, o65.

Luchtbellen

In eerder onderzoek is gesuggereerd dat een expansief monetair beleid kan leiden tot het ontstaan van een luchtbel in de huizenmarkt. Bordo en Landon-Lane onderzoeken deze relatie econometrisch aan de hand van gegevens van elf OESO-landen over de periode 1920–2011. Uit de resultaten blijkt dat een expansief monetair beleid, lage inflatie en ruime kredietverlening alle drie de opkomst van een luchtbel kunnen verklaren, zij het slechts een beperkt deel. De mate waarin deze variabelen hebben bijgedragen aan het ontstaan van luchtbel len verschilt per geval, doordat elke luchtbel anders is qua opbouw. Volgens de auteurs is het daarom moeilijk generiek beleid te ontwikkelen dat het ontstaan van luchtbellen in de huizenmarkt zou kunnen voorkomen.

Bordo, M.D. en J. Landon-Lane (2013) What explains house price booms? History and empirical evidence. *NBER Working Paper*, 19584.

Kapitaalbuffers

Allen *et al.* ontwikkelen een model om de benodigde kapitaalbuffers voor banken vast te stellen. Dit model is gevoelig voor dynamische economische omstandigheden, zoals financiële crises. Dit in tegenstelling tot de Basel 3-regels voor kapitaalvereisten, die relatief statisch zijn ten opzichte van fluctuerende economische omstandigheden en voor de bepaling van buffers deels gebaseerd zijn op kredietbeoordelingen. Wanneer het model empirisch wordt getoetst aan de hand van gegevens over 177 bedrijven over de periode 2003–2012, blijkt het de kapitaalbehoefte nauwkeuriger te voorspellen dan modellen die gebaseerd zijn op kredietbeoordelingen.

Allen, D., M. McAleer, R. Powell en A. Singh (2013) A capital adequacy buffer model. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 168.

Gezondheid

Kantarci onderzoekt het effect van deeltijdpensioenering op de gezondheid van ouderen aan de hand van data over de periode 1994–2008 van Amerikanen tussen de 50 en 75 jaar. De auteur corrigeert voor het feit dat een verslechterende gezondheid omgekeerd ook kan leiden tot minder gewerkte uren, en voor andere gezondheidsgerelateerde verschillen tussen individuen. Uit de resultaten blijkt dat zowel fulltime blijven werken als een deeltijdpensioen over het algemeen een negatief effect heeft op de gezondheid en het geheugen van ouderen, hoewel dit niet bij alle gezondheidsaspecten te zien is. Zo gaan deeltijdpensioenering en fulltimearbeid samen met een lager lichaamsgewicht en zijn werkenden minder vatbaar voor depressies. Verder blijkt dat de gezondheid van ouderen meer beïnvloed wordt door deeltijdpensioenering dan door fulltimearbeid, wat een niet-lineair verband suggereert tussen het aantal gewerkte uren en gezondheid.

Kantarci, T. (2013) The effects of partial retirement on health. *Netspar Discussion Paper*, 037.

Huizenprijzen

Van de vier grote steden zijn in Utrecht de huizenprijzen in het derde kwartaal van 2013 vergeleken met hetzelfde kwartaal een jaar eerder het minst gedaald, namelijk met twee procent. Daarentegen daalden de prijzen in Den Haag met 4,7 procent. De daling van het aantal woning-

2,0%

Daling huizenprijzen
Utrecht

verkopten was met 15,2 procent in Utrecht echter juist hoger dan in de andere grote steden. In Amsterdam bijvoorbeeld liepen de verkopen slechts met 5,6 procent terug.

CBS (2013) Huizenprijzen in Utrecht het minst gedaald van de vier grote steden. *CBS Webmagazine*, 21 oktober.

Ontwikkelingsverschil

Uit empirisch onderzoek van Bhupatiraju en Verspagen blijkt dat instituties verschillen in bbp-groei tussen landen sterker verklaren dan geografische eigenschappen en openheid voor handel. Wel hangen de resultaten van de analyse van gegevens over 118 landen af van de definiëring van de variabelen. Wanneer een bredere variabele voor economische ontwikkeling wordt gebruikt, met naast bbp bijvoorbeeld het niveau van investeringen, hebben alle verklarende variabelen evenveel verklarende kracht.

Bhupatiraju, S. en B. Verspagen (2013) Economic development, growth, institutions and geography. *UNU-MERIT Working Paper*, 056.

Uittreedbonus

Recent introduceerde een bedrijf in de Verenigde Staten een uittreedbonus die nieuwe werknemers kunnen ontvangen als ze hun baan opzeggen. Hierdoor worden nieuwe werknemers die na een paar weken ontdekken dat ze niet optimaal passen bij de bedrijfscultuur gestimuleerd hun contract op te zeggen zodat het bedrijf alleen de gemotiveerde werknemers overhoudt. Dur en Schmittziel onderzoeken aan de hand van een theoretisch model onder welke voorwaarden een uittreedbonus effectief is om intrinsiek ongemotiveerde werknemers te prikkelen het bedrijf te verlaten. Het blijkt dat het positieve effect van de bonus te niet kan worden gedaan doordat het mensen aantrekt die geen intentie hebben om voor het bedrijf te werken, maar alleen de bonus willen ontvangen. Een van de voorwaarden voor een bonus om effectief te zijn, is dan ook dat de bonus als een verrassing moet komen.

Dur, R. en H. Schmittziel (2013) Paid to quit. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 174.

Oppervlaktegebruik

In 2012 bestond veertig procent van het oppervlak van de Europese Unie uit bosgebieden. Bebouwde oppervlaktes, zoals steden, gebouwen en infrastructuur, maken vijf procent uit van het totaal, en akkerlanden 25 procent. Scandinavische landen bestaan voor een relatief groot

Toekomst

Het PBL doet in samenwerking met het CPB een literatuurstudie over verwachte toekomstige ontwikkelingen in de wereld en de potentiële dreigingen en kansen die deze met zich meebrengen voor de welvaart en leefomgeving in Nederland. Geconcludeerd wordt dat de toenemende globalisering leidt tot veranderde economische structuren, zoals grotere afzetmarkten en specialisatiemogelijkheden. Nederland is een van de meest open landen in de wereld en profiteert van de voordelen van globalisering. Voor verder toenemende globalisering is een vertrouwensband tussen culturen en landen nodig.

PBL/CPB (2013) *Welvaart en leefomgeving - horizonscan*. Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving

Protestantisme

Religieuze opvattingen beïnvloeden het economische gedrag van mensen. Zo blijkt uit eerder onderzoek dat het percentage mensen dat zelfstandig ondernemer wordt, verschilt tussen religies. Rietveld en Van Burg onderzoeken aan de hand van gegevens uit een enquête onder 756 christelijke ondernemers hoe religieuze opvattingen de keuze voor het ondernemerschap beïnvloeden. Uit de resultaten blijkt dat protestants-christelijke ondernemers hun beroep vaak ervaren als een roeping van God. Daarnaast voelen zij vaker dan vaste werknemers een plicht om de maatschappij met hun beroep te dienen.

Rietveld, C.A. en E. van Burg (2013) Religious beliefs and entrepreneurship among Dutch protestants. *ERIM Report Series*, 015.

Peilingen

Hoe beïnvloeden peilingen het gedrag van politici voorafgaand aan verkiezingen? Denter en Sisak onderzoeken deze relatie aan de hand van een theoretisch model. Wanneer een kandidaat in de peilingen voorligt op zijn uitdager heeft de koploper een prikkel om meer te investeren in de campagne. Dit moet ertoe leiden dat hij in de volgende peiling nog verder voorligt waardoor de toekomstige intensiteit van de verkiezingsstrijd afneemt, wat gepaard gaat met lagere campagnekosten. De prikkel voor de achtervolger hangt af van de effectiviteit van de campagne en de afstand in de peilingen tussen hem en de koploper: naarmate de campagne effectiever is en hij dichterbij de koploper staat kan hij met een grote inspanning zijn concurrent proberen in te halen, wat de prikkel tot meer investeren groter maakt.

Denter, P. en D. Sisak (2013) Do polls create momentum in political competition? *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 169.

Bankleningen

Een aanscherping van de regels op basis waarvan banken besluiten of ze een lening verstrekken of niet leidt gemiddeld tot een afname van de groei van de kredietverlening. Dit concluderen Van der Veer en Hoeberichts aan de hand van empirisch onderzoek met gegevens van acht Nederlandse banken over de periode 2003–2013. De kredietverlening blijft substantieel lager totdat de normen voor kredietverlening weer worden versoepeld. De auteurs vinden geen bewijs voor een verandering van de grootte van het effect voor, tijdens of vlak na de financiële crisis.

Veer, K.J.M. van der, en M.M. Hoeberichts (2013) The level effect of bank lending standards on business lending. *DNB Working Paper*, 396.

40%

Oppervlak EU bestaat uit bos

gedeelte uit bos, terwijl Malta en de Benelux-landen juist veel bebouwd oppervlak kennen.

Eurostat (2013) Buildings, roads and other artificial areas cover 5% of the EU - Land Use/Cover Area frame Survey 2012. *Eurostat Newsrelease*, 25 oktober.